

**PROGRAMACIÓN EDUCACIÓN PLÁSTICA,VISUAL E
AUDIOVISUAL
1º, 3º e 4º de ESO**

Departamento de Debuxo

**ies de Mugardos
curso 2019-2020**

Índice de contenido

curso 2019-2020.....	1
PROGRAMACIÓN DA MATERIA DE EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL.....	3
1 – Introducción, contextualización e glosario.....	3
2 - Obxectivos da educación secundaria obrigatoria.....	6
3 - Contribución dos estándares de aprendizaxe avaliáveis ao desenvolvemento das competencias clave en 1º ESO. Perfil de área.....	7
Contribución dos estándares de aprendizaxe avaliáveis ao desenvolvemento das competencias clave en 3º ESO. Perfil de área.....	9
Contribución dos estándares de aprendizaxe avaliáveis ao desenvolvemento das competencias clave en 4º ESO. Perfil de área.....	11
4 - Perfil de competencial 1º ESO e 3º ESO e 4º ESO.....	14
5 - Metodoloxía.....	15
6 - Materiais e recursos didácticos.....	17
7 – Desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe: Temporalización, mínimos para superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación. 1º ESO.....	19
7.1 Unidades didácticas.....	19
8 - Desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe: temporalización, mínimo para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.3º ESO.....	21
8.1 Unidades didácticas.....	21
9 – Desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe: temporalización, mínimo para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.4º ESO.....	22
9.1 Unidades didácticas.....	22
10 – Criterios, porcentaxes, procedementos e instrumentos de avaliación 1º ESO , 3º ESO e 4º ESO.....	23
Probas escritas ou orais.....	24
Exercicios, actividades e tarefas (orais ou escritas).....	24
10.1 Cadro da programación da materia 1º ESO.....	26
10.2 Cadro da programación da materia 3º ESO.....	38
10.3 Cadro da programación da materia 4º ESO.....	49
10.4 Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe para superar a materia1º ESO.....	58
10.5 Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe para superar a materia 3º ESO.....	61
10.6 Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe para superar a materia 4º ESO.....	63
11 – Avaliación: cualificación e promoción do alumnado 1º ESO e 3º ESO e 4º ESO.....	66
12 - Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino docente.....	68
13 - Indicadores de logro para avaliar a práctica docente.....	69
14 - Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes.....	70
15 - Deseño da avaliación inicial.....	70
16 - Medidas de atención á diversidade.....	71
17 - Elementos transversais.....	72
18 - Actividades complementarias e extraescolares.....	74
19 - Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da propia programación.....	74
20 - Accións de contribución ao proxecto lector.....	75
21 - Accións de contribución ao proxecto TIC.....	75
22 - Accións de contribución ao plan de convivencia.....	75
23 – Información as familias.....	75

PROGRAMACIÓN DA MATERIA DE EDUCACIÓN PLÁSTICA, VISUAL E AUDIOVISUAL.

1º ESO , 3º ESO, 4º ESO

1 – Introducción, contextualización e glosario.

Se noutras épocas históricas era a palabra, tanto na súa expresión oral como escrita, a principal forma de expresión e de transmisión de ideas e sentimentos, non cabe dúbida de que na época na que estamos inmersos/as a imaxe cobrou un protagonismo sen precedentes en ningunha outra época da historia da humanidade.

A materia de Educación Plástica, Visual e Audiovisual parte dos bloques impartidos na educación primaria na área de Educación Artística. A parte destinada á educación plástica xa anticipaba os mesmos bloques dos que parte a materia en ESO, baixo as denominacións de "Educación audiovisual", "Debuxo técnico" e "Expresión artística".

Nos tres primeiros cursos da ESO esta materia estrutúrase en tres bloques: "Expresión plástica", "Comunicación audiovisual" e "Debuxo técnico". Nesta comunidade autónoma impártese a materia en 1º e 3º de ESO.

O bloque de "Expresión plástica" experimenta con materiais e técnicas diversas na aprendizaxe do proceso de creación. Inténtase darlle ao alumnado unha maior autonomía na creación de obras persoais, axudando a planificar mellor os pasos na realización de proxectos artísticos, tanto propios coma colectivos.

Analízanse as características da linguaxe audiovisual desde a cal se realiza a análise crítica das imaxes que nos rodean. Faise, tamén, especial fincapé no uso das tecnoloxías da información e da comunicación aplicadas á imaxe.

No bloque titulado "Debuxo técnico" transládanse coñecementos teórico-prácticos sobre formas xeométricas e sistemas de representación, e aplícanse estes coñecementos á resolución de problemas e á realización de deseños.

O I.E.S. de Mugarodos está situado no concello de Mugarodos. No caso da ESO, recibe principalmente estudantes de dous colexios da zona, o de Franza e Catro camiños, as veces tamén recibimos alumnado do colexio concertado Loyola e outras do CPI de Ares. Unha parte do alumnado procede de núcleos de poboación (a Vila de Ares, a Vila

de Mugarodos, Franza e o Seixo). Outra parte procede da zona rural.

A composición do departamento de debuxo consta dunha soa persoa, eu mesma, Marta González Pérez, que sendo xefa do departamento imparto clase, neste curso escolar, en 1º, 3º e 4º ESO e 1º e 2º Bacharelato.

Asemade son coordinadora do SEMGal e pertenzo ao departamento de Orientación.

As materias impártense nas aulas de: Debuxo, de informática con 3º ESO e na Biblioteca con 4º.

A aula de Debuxo foi dotada de pizarra dixital, un ordenador fixo, un Apple TV e unha impresora. Ademais dispón dun encerado de xiz e un corcho.

A actual realidade económica na comarca fai moi recomendable o emprego de software libre ou gratuito como medida para fomentar a igualdade e tratar de superar as diferencias socioeconómicas, asemade é un xeito de concienciar na necesidade de compartir e cooperar.

Criterios de avaliación- Referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias. Responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina (art. 2.3. do Decreto 86/2015).

Estándares de aprendizaxe - Especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliábeles, e permitir graduar o rendemento ou o logro alcanzado.

Criterios de cualificación

Indicadores de logro - Son especificacións dos estándares para graduar o seu nivel de adquisición. Forman parte dos criterios de cualificación de dito estándar. O instrumento máis idóneo para identificar esa graduación sería a rúbrica (art. 7.4 da Orde ECD 65/2015, BOE 29/1/2015). O docente é o responsable da súa definición e posta en práctica.

Grao de consecución dun estándar - Serve para sinalar o **grao mínimo de consecución** esixible dun estándar para superar a materia (art. 13.3d da Resolución 27/7/2015). Canto maior sexa o grao esixido de consecución, máis importante se considera o estándar.

Criterios de cualificación e instrumentos - Serven para ponderar **“o valor”** que se dá a cada estándar e a proporción que cada instrumento utilizado para avaliálo achega a ese valor.

Procedementos e instrumentos

Os procedementos de avaliación utilizables, como a observación sistemática do traballo do alumnado, as probas orais e escritas, o portfolio, os protocolos de rexistro ou os traballos de clase, permitirán a integración de todas as competencias nun marco de avaliación coherente (art. 7.6, terceiro parágrafo, da Orde ECD 65/2015).

Nivel de desempeño das competencias- Poderanse medir a través dos indicadores de logro, tales como rúbricas ou escalas de avaliación [...] que teñan en conta á atención á diversidade (art. 7.4 da Orde ECD/65/2011)

Avaliación das competencias- A avaliación do grao de adquisición das competencias debe estar integrada coa avaliación dos contidos, na medida en que ser competente supón mobilizar os coñecementos, destrezas, actitudes e valores (art. 7.3 da Orde ECD 65/2015).

2 - Obxectivos da educación secundaria obrigatoria.

A educación secundaria obrigatoria contribuirá a desenvolver no alumnado as capacidades que lles permita:

a) Asumir responsablemente os seus deberes, coñecer e exercer os seus dereitos no respecto ás outras persoas, practicar a tolerancia, a cooperación e a solidariedade entre as persoas e grupos, exercitarse no diálogo afianzando os dereitos humanos como valores comúns dunha sociedade plural e prepararse para o exercicio da cidadanía democrática.

b) Desenvolver e consolidar hábitos de disciplina, estudo e traballo individual e en equipo como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas da aprendizaxe e como medio de desenvolvemento persoal.

c) Valorar e respectar a diferenza de sexos e a igualdade de dereitos e oportunidades entre eles. Rexeitar os estereotipos que supoñan discriminación entre homes e mulleres.

d) Fortalecer as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas outras persoas, así como rexeitar a violencia, os prexuízos de calquera tipo, os comportamentos sexistas e resolver pacificamente os conflitos.

e) Desenvolver destrezas básicas na utilización das fontes da información para, con sentido crítico, adquirir novos coñecementos. Adquirir unha preparación básica no campo das tecnoloxías, especialmente as da información e a comunicación.

f) Concibir o coñecemento científico como un saber integrado que se estrutura en distintas disciplinas, así como coñecer e aplicar os métodos para identificar os problemas nos diversos campos do coñecemento e da experiencia.

g) Desenvolver o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

h) Comprender e expresar con corrección, oralmente e por escrito, na lingua galega e na lingua castelá, textos e mensaxes complexos, e iniciarse no coñecemento, a lectura e o estudo da literatura.

i) Comprender e expresarse en máis dunha lingua estranxeira de maneira apropiada.

j) Coñecer, valorar e respectar os aspectos básicos da cultura e a historia propia e das outras persoas, así como o patrimonio artístico e cultural, coñecer mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e sociedade galega ou a outras culturas do mundo.

k) Coñecer o corpo humano e o seu funcionamento, aceptar o propio e o das outras persoas, aprender a coidalo, respectar as diferenzas, afianzar os hábitos do coidado e saúde corporais e incorporar a educación física e a práctica do deporte para favorecer o desenvolvemento persoal e social. Coñecer e valorar a dimensión humana da sexualidade en toda a súa diversidade. Valorar criticamente os hábitos sociais relacionados coa saúde, o consumo, o coidado dos seres vivos e o ambiente, contribuíndo á súa conservación e mellora.

l) Apreciar a creación artística e comprender a linguaxe das distintas manifestacións artísticas, utilizando diversos medios de expresión e representación.

m) Coñecer e valorar os aspectos básicos do patrimonio lingüístico, cultural, histórico e

artístico de Galicia, participar na súa conservación e mellora e respectar a diversidade lingüística e cultural como dereito dos pobos e das persoas, desenvolvendo actitudes de interese e respecto cara ao exercicio deste dereito.

n) Coñecer e valorar a importancia do uso do noso idioma como elemento fundamental para o mantemento da nosa identidade.

Tal e como se describe na LOMCE, todas as áreas ou materias do currículo deben participar no desenvolvemento das distintas competencias do alumnado.

3 - Contribución dos estándares de aprendizaxe avaliados ao desenvolvemento das competencias clave en 1º ESO. Perfil de área.

48 estándares

Competencia	Estándares de aprendizaxe
Comunicación lingüística (CCL).16,6%	<p>EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).</p> <p>EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.</p> <p>EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.</p> <p>EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.</p> <p>EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.</p> <p>EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.</p> <p>EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.</p> <p>EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.</p>
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).16,6%	<p>EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadro e cartabón con suficiente precisión.</p> <p>EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.</p> <p>EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.</p> <p>EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.</p> <p>EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadro e cartabón.</p> <p>EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).</p> <p>EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.</p>

	EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.
Competencia dixital (CD).8,3%	EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema. EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas. EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais. EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.
Aprender a aprender (CAA).10,4%	EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas. EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais. EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma. EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas. EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.
Competencias sociais e cívicas (CSC).12,5%	EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e subtractiva e as cores complementarias. EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas. EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos. EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas. EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).14,5%	EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea. EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito. EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo. EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas. EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón. EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales. EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.
Conciencia e expresións culturais (CCEC).20,8%	EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.

<p>EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.</p> <p>EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.</p> <p>EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.</p> <p>EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.</p> <p>EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.</p> <p>EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Tales.</p> <p>EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.</p> <p>EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.</p> <p>EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.</p> <p>EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.</p>
--

Contribución dos estándares de aprendizaxe avaliados ao desenvolvemento das competencias clave en 3º ESO. Perfil de área.

40 estándares

Competencia	Estándares de aprendizaxe
Comunicación lingüística (CCL).17,5%	<p>EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.</p> <p>EPVAB2.4.1. Distingue significante e significado nun signo visual.</p> <p>EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.</p> <p>EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.</p> <p>EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.</p> <p>EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.</p> <p>EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).</p>
Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía	<p>EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.</p> <p>EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando</p>

(CMCCT).17,5%	<p>adecuadamente as ferramentas.</p> <p>EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.</p> <p>EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.</p> <p>EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.</p> <p>EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.</p> <p>EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.</p>
Competencia dixital (CD).10%	<p>EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.</p> <p>EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.</p> <p>EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.</p> <p>EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.</p>
Aprender a aprender (CAA).10%	<p>EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.</p> <p>EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.</p> <p>EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.</p> <p>EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.</p>
Competencias sociais e cívicas (CSC).12,5%	<p>EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.</p> <p>EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.</p> <p>EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p>EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.</p> <p>EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.</p>
Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE)15%	<p>EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.</p> <p>EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.</p> <p>EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.</p> <p>EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.</p> <p>EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.</p> <p>EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.</p>
Conciencia e expresións	<p>EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquexos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.</p>

<p>culturais (CCEC)17,5%</p>	<p>EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.</p> <p>EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.</p> <p>EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.</p> <p>EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.</p> <p>EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.</p> <p>EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.</p>
------------------------------	---

Contribución dos estándares de aprendizaxe avaliados ao desenvolvemento das competencias clave en 4º ESO. Perfil de área.

35 estándares

Competencia	Estándares de aprendizaxe
<p>Comunicación lingüística (CCL).0%</p>	<p>NON CONTRIBÚE</p>
<p>Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía (CMCCT).11,84%</p>	<p>EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.</p> <p>EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.</p> <p>EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.</p> <p>EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.</p> <p>EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.</p> <p>EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas</p> <p>EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.</p> <p>EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.</p> <p>EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.</p>
<p>Competencia dixital (CD).13,15%</p>	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p>EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.</p> <p>EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.</p> <p>EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e</p>

	<p>os movementos de cámara.</p> <p>EPVAB.4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.</p> <p>EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.</p> <p>EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.</p> <p>EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.</p> <p>EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.</p> <p>EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.</p>
<p>Aprender a aprender (CAA).14,47%</p>	<p>EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p>EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.</p> <p>EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.</p> <p>EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.</p> <p>EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.</p> <p>EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.</p> <p>EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.</p> <p>EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.</p> <p>EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.</p> <p>EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.</p> <p>EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.</p>
<p>Competencias sociais e cívicas (CSC).0%</p>	<p>NON CONTRIBÚE</p>
<p>Sentido de iniciativa e espírito emprendedor (CSIEE).27,63%</p>	<p>EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.</p> <p>EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p>EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.</p> <p>EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.</p> <p>EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.</p> <p>EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.</p> <p>EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.</p> <p>EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.</p> <p>EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.</p>

	<p>EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.</p> <p>EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.</p> <p>EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.</p> <p>EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.</p> <p>EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.</p> <p>EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.</p> <p>EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.</p> <p>EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.</p> <p>EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.</p> <p>EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.</p> <p>EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.</p> <p>EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.</p>
<p>Conciencia e expresións culturais (CCEC).32,89%</p>	<p>EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.</p> <p>EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.</p> <p>EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.</p> <p>EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.</p> <p>EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.</p> <p>EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.</p> <p>EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica á produción de proxectos persoais e de grupo.</p> <p>EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.</p> <p>EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.</p> <p>EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.</p> <p>EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.</p> <p>EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.</p> <p>EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.</p> <p>EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.</p> <p>EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.</p>

<p>EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.</p> <p>EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.</p> <p>EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.</p> <p>EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.</p> <p>EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.</p> <p>EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.</p> <p>EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.</p> <p>EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.</p> <p>EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.</p> <p>EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen</p>
--

4 - Perfil de competencial 1º ESO e 3º ESO e 4º ESO

1º ESO (48 estándares)	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCEC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSIEE
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CSC
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA
<ul style="list-style-type: none"> ▪ EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CD
3º ESO (40 estándares)	

▪ EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquexos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	▪ CCEC
▪ EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.	▪ CMCCT
▪ EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	▪ CCL
▪ EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.	▪ CSIEE
▪ EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	▪ CSC
▪ EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	▪ CAA
▪ EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.	▪ CD
4º ESO (35 estándares)	
▪ EPVAB.1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	▪ CCEC
▪ EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	▪ CMCCT
▪ NON CONTRIBÚE	▪ CCL
▪ EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplica á produción de proxectos persoais e de grupo.	▪ CSIEE
▪ NON CONTRIBÚE	▪ CSC
▪ EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	▪ CAA
▪ EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	▪ CD

5 - Metodoloxía

En canto ao sistema de traballo:

- **Ao principio de cada unidade didáctica faranse preguntas do tipo que sei e que quero saber. Logo darase unha visión global dos contidos necesarios cunha explicación oral apoiada en todo momento por imaxes, vídeos ou**

debuxos no encerado e /ou presentacións e documentos preparados por min dos cales habrá que tomar apuntes no caderno.

Trátase de fomentar, a través de todo este material didáctico, a observación e a capacidade de análise do alumnado tentando que relacionen estes novos aprendizaxes con outros anteriores e co seu entorno.

En ocasións proporanse nesta parte tarefas de autodescubrimento, sempre de maneira guiada e cooperativa en moitas ocasións (utilizando rutinas e destrezas de pensamento), facilitando direccións de Internet ou libros e publicacións seleccionadas para tal fin.

Isto tenta favorecer a motivación e a aprendizaxe personalizada.

A nosa prioridade será a comprensión de contidos por riba da aprendizaxe memorística.

As competencias non se estudan nin se ensinan, adéstranse.

- **En cada unidade darase un guión ou enunciado dos proxectos prácticos ou exercicios que será necesario desenvolver. En case todos os casos traballaremos na aula, é moi importante non perder os apuntes e as fichas entregadas .En caso de perdela poderanse recoller na conserxería do centro no curso de 1º de ESO.**

En 1º de ESO, debido aos escasos coñecementos sobre a materia, as actividades serán de menor elaboración favorecendo a experimentación.

Ao rematar as distintas unidades, en algúns casos habrá que facer exposicións orais do investigado ou traballado.

A parte da materia do bloque de debuxo técnico é necesario practicala e estudala na casa.

- A agrupación do alumnado será variable e flexible. **Fomentarse o traballo cooperativo e en equipo.** Este traballo será por parellas ou pequenos grupos de non máis de catro ou en gran grupo dependendo do proxecto a desenvolver. Durante a súa realización, a profesora guiará a evolución dos procesos de aprendizaxe. Facilitará documentos sobre as distintas partes do proceso para que o alumnado reflexione e isto formará parte da súa cualificación. O obxectivo desta metodoloxía é, ademais, metacognitivo.
Repartiranse roles coas distintas funcións que cada alumno debe desenvolver dentro do seu grupo. Cualificarase o desempeño destes roles de xeito individual.
- Procurarase fomentar o interese e gusto polo feito creativo e a investigación por iniciativa propia, favorecendo os distintos ritmos de aprendizaxe e a profundización na tarefa pedida. **(Medida de atención á diversidade)**
Será necesario, unha vez rematado o proxecto, entregalo na data proposta para tal fin.
En todos os casos habrá que facer unha portada onde obrigatoriamente aparecerá o título do traballo, materia, quen o fixo (nome e apelidos) e curso coa letra. Se o traballo é dixital o nome do arquivo debe ter a mesma información e habrá que presentalo a través dunha plataforma educativa, do correo ou imprimilo. Aclararase con cada grupo o modo máis adecuado.

A data será acordada co grupo, e haberá en practicamente tódolos casos, unha fin de semana polo medio para ter tempo de rematar o proxecto se non se rematou nas clases.

Ao longo do proceso iranse marcando datas para rematar as distintas partes que serán cualificadas ao longo do proceso.

A profesora adoptará as medidas recollidas no apartado de cualificación, cando o proxecto non se entrega na súa data.

- Desenvolvense actividades de reforzo ou ampliación para ter en conta a diversidade do alumnado. Pódese chegar incluso a propor proxectos diferentes en función da motivación e intereses do alumnado, sempre traballando os contidos necesarios para alcanzar a superación dos mesmos estándares de aprendizaxe.
- Traballarán tanto na biblioteca do centro como na aula de informática sempre que sexa posible.
- **Para a aplicación adecuada desta metodoloxía é imprescindible que o alumnado acuda á clase co material e instrumental necesario para o seguimento da materia.(EPVA B1.7.7 en 1º ESO, EPVA B1.5.7 en 3º ESO e en 4º ESO o EPVAB.1.3.2.)**

A medida para reconducir estes casos está articulada nas normas de convivencia do centro.

Esta medida non se aplicará ata que sexa un continuo na predisposición do alumnado, dando conta primeiro ás familias e tentando reconducir a conduta na aula por outros medios. Como última alternativa se aplicará a expulsión á aula de diversidade por este motivo.

En resumo, **o sistema de traballo para actividades e tarefas será a seguinte en case tódolos casos:**

- Preguntas de partida: ideas previa, curiosidades e inquiredanzas.
- Introducción do tema.
- Tarefas de autodescubrimiento guiado.
- Guión co que teño que facer, e onde buscar a información se é preciso.
- Valoración de procesos intermedios.
- Entrega da tarefa, tal e como se explicou anteriormente, na data proposta e cunha presentación coidada.
- Exposición, se é o caso.
- Avaliación. Autoavaliación e coavaliación nalgúns casos.
- Posibilidade de repetición de partes ou de todo. Esta é a maneira de reforzar e recuperar traballos suspensos.

6 - Materiais e recursos didácticos.

Empregarase Internet para investigar e ver boletíns e guións de actividades tal e como está recollido no apartado anterior.

Estes boletíns de actividades serán materiais curriculares fotocopiabes subministrados por empresas, institucións e outros docentes. Noutros casos feitos por

min. Estarán colgados en Edixgal en 1º de ESO e en EDMODO ou SCHOOLOGY en 3º e 4º.

Fichas de traballo.

Libros de texto de distintas editoriais do departamento e da biblioteca do centro.

Plataforma EDIXGAL para 1º ESO

Software instalado localmente ou en rede:

Inkscape, Gimp, Popplet, Canva, Piktochart, Libreoffice, Edmodo ou Schology (en 3º ESO), Google Docs.

Empregarase na medida do posible software libre ou gratuito coa finalidade de fomentar a igualdade, a cooperación e o compartir.

Utilizaremos tamén Pinterest en 3º e 4º ESO.

Páxinas web:

<http://ares.cnice.mec.es/dibutec/index5.html>

Entre outros materiais usaranse aplicacións de José Antonio Cuadrado.

El blog de Lucía Álvarez

<http://www.luciaalvarez.com/>

Neste curso escolar traballaremos o tema “As Viaxes”

En canto ao material que o alumnado desta materia debe ter é o seguinte:

- Lapis HB.
- Escuadro, cartabón, regra e compás.
- Folios brancos que farán de caderno para tomar apuntes ou bloc de debuxo con buratos para anillas (de 20 láminas como mínimo).
- Anillas.
- Sacapuntas.
- Goma.
- Algunhas pinturas de cores variadas de calquera tipo. 6 son suficientes.
- Tesoiras.
- Pegamento de barra.
- Axenda.
- Carpetiñas ou fundas para documentos. Servirán para gardar os folios ordenados e as fotocopias facilitadas e para entregar os traballos.
- Excepcionalmente algúns materiais que se dirán no seu momento, a lo menos cunha semana de antelación. Na maioría dos casos serán materiais de refugo.

7 – Desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe: Temporalización, mínimos para superar a materia, procedementos e instrumentos de avaliación. 1º ESO

7.1 Unidades didácticas

Bloque 1. Expresión plástica.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
1.1	O punto, a liña e o plano.	Elementos expresivos da linguaxe plástica, visual e audiovisual.	6	1º
1.2	A textura e a cor.	Elementos expresivos da linguaxe plástica, visual e audiovisual.	6	1º
1.3	A composición e o ritmo.	Elementos expresivos da linguaxe plástica, visual e audiovisual.	5	2º
1.4	Técnicas artísticas.	O uso expresivo dos materiais.	8	2º

Bloque 2. Comunicación audiovisual.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
2.1	A imaxe e a comunicación visual.	Iconicidade. Figuración e abstracción. Elementos da comunicación. Mensaxes visuais.	10	2º
2.2	O cómic	A súa linguaxe.	6	2º

Bloque 3. Debuxo Técnico.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
3.1	Elementos xeométricos fundamentais.	O punto. Tipos de liñas. Operacións con segmentos. Trazados con plantillas.	7	1º
3.2	Circunferencia e círculo.	Partes. Uso do compás.	3	1º
3.3	Ángulos.	Tipos. Posicións e trazados.	4	1º,2º
3.4	Lugares xeométricos.	Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	1	3º
3.5	Triángulos e cuadriláteros.	Clasificacións, propiedades e trazados.	5	3º
3.6	Polígonos regulares e	Clasificacións.	1	3º

	irregulares.			
--	--------------	--	--	--

8 - Desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe: temporalización, mínimo para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.3º ESO

8.1 Unidades didácticas

Bloque 1. Expresión plástica.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
1.1	O proceso creativo.	Métodos creativos aplicados á composición gráfico plástica.	4	1º
1.2	A imaxe fixa.	Grados de iconicidade. A imaxe gráfica.	3	1º
1.3	A cor.	Simbolismo, temperatura, propiedades.	4	1º
1.4	Materiais e técnicas.	Posibilidades expresivas.	5	1º

Bloque 2. Comunicación audiovisual.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
2.1	Percepcións visuais e ilusións ópticas.	As leis da Gestalt. Procesos perceptivos.	3	3º
2.2	Imaxe en movemento.	Posibilidades expresivas.	5	2º
2.3	Linguaxe visual.	Significante e significado. Denotación e connotación.	2	1º
2.4	A fotografía.	Medio de comunicación.	3	1º
2.5	Linguaxes visuais e audiovisuais.	Fundamentos.	2	2º
2.6	A publicidade.	Recursos publicitarios.	3	3º
2.7	O cine.	Medio de comunicación.	3	2º
2.8	A linguaxe multimedia.	Fundamentos.	2	2º

Bloque 3. Debuxo Técnico.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
3.1	Lugares xeométricos.	Definicións e construcións.	1	1º
3.2	Polígonos.	Clasificacións e construcións.	3	1º
3.3	Tanxencias.	Construcións.	6	3º
3.4	Curvas técnicas.	Óvalos, ovoides e espirais.	2	2º
3.5	Simetrías, xiro e traslación.	Aplicacións en redes modulares.	1	2º
3.6	Sistema diédrico.	Vistas.	5	3º

9 – Desenvolvemento dos estándares de aprendizaxe: temporalización, mínimo para superar a materia e procedementos e instrumentos de avaliación.4º ESO

9.1 Unidades didácticas

Bloque 1. Expresión plástica.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
1.1	A linguaxe plástica e visual	Fundamentos: Composición, cor...	3	1º
1.2	Materiais	Soportes e técnicas	3	1º
1.3	Proceso de creación	Da idea á materialización	4	1º, 2º
1.4	Obras artísticas	Lectura e análise	3	1º

Bloque 2. Debuxo técnico

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
2.1	Útiles	Ferramentas a utilizar	1	1º
2.2	polígonos	Trazados	3	1º
2.3	Tanxencias e enlaces	Trazados e exercicios de aplicación	5	1º, 2º
2.4	Vistas e perspectiva diédrica	Planta, alzado e perfil . Trazado de pezas	10	1º, 2º, 3º
2.5	Perspectivas	Cabaleira, axonométrica e cónica	10	2º, 3º

Bloque 3. Fundamentos do deseño.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
3.1	Análise de linguaxes visuais	Estética e funcionalidade.	5	1º
3.2	Proceso de deseño e campos de aplicación.	Da idea á materialización nos distintos campos do deseño.	4	1º, 2º
3.3	Deseño industrial e arquitectónico	Estética e funcionalidade	5	3º
3.4	Imaxe corporativa	Qué é? Proceso de deseño	7	2º
3.5	Os proxectos artísticos	Planificación	5	2º
3.6	Informática e deseño	Utilización das novas tecnoloxías	7	1º, 2º, 3º

Bloque 4. Linguaxe visual e multimedia.

Número	Título	Descrición	Duración (sesións)	Secuenciación (trimestre)
3.1	O cine.	A súa linguaxe	8	3º
3.2	O storyboard	Proceso de realización.	5	3º
3.3	A fotografía.	Fundamentos	4	2º,3º
3.4	As imaxes dixitais	Creación	5	1º,2º,3º
3.5	A publicidade	Fundamentos e análise crítica	5	2º

A temporalización e secuenciación é meramente orientadora, podendo sufrir cambios por mor de saídas didácticas e outras eventualidades que sucedan durante o curso.

10 – Criterios, porcentaxes, procedementos e instrumentos de avaliación 1º ESO , 3º ESO e 4º ESO

As porcentaxes de obxectivos, contidos, criterios de avaliación, estándares e competencias son iguais para todos estes elementos curriculares.

Os procedementos e instrumentos de avaliación que de forma continua, diversificada e personalizada se utilizaran para avaliar o proceso de aprendizaxe son os seguintes:

Observación e rexistro anecdótico da actitude de cara a materia:

A observación e rexistro das actitudes do alumnado vai ser unha constante diaria. Farase por medio da observación. Terase en conta os seguintes apartados: Iniciativa / implicación e realización das tarefas.

Darase conta as familias polos medios ao meu alcance o antes posible.

En canto aos estándares dos tres cursos que falan de:

- Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración de actividades. Estándares EPVA B1.7.7 en 1º ESO , EPVA B1.5.7 en 3º ESO en 4º ESO o EPVAB.1.3.2.)

A medida para reconducir estes casos está articulada nas normas de convivencia do centro.

Esta medida non se aplicará ata que sexa un continuo na predisposición do alumnado, dando conta primeiro ás familias e tentando reconducir a conduta na aula por outros medios. Como última alternativa se aplicará a expulsión á aula de diversidade por este motivo.

Probas escritas ou orais.

Nas probas orais valoraranse as seguintes cuestións:

- Expresión oral.
- Uso da linguaxe específica.

As probas escritas (exames) de facelos, poderán ter unha parte teórica e unha parte de exercicios prácticos. Valoraranse as seguintes cuestións:

- Expresión escrita e gráfica.
- Uso da linguaxe específica (nomenclatura) Puntuable.
- Valorarase a limpeza e precisión na presentación e resolución dos exercicios. En cada proba escrita recórdanse estas cuestións coa puntuación axeitada a cada proba.

Ao longo das distintas avaliacións faranse entre un e dous parciais de debuxo e recolleranse exercicios, actividades e tarefas variadas, ademais de facer probas orais e practicas na pizarra de resolución de exercicios feitos na casa ou na clase.

Exercicios, actividades e tarefas (orais ou escritas)

Trátase de proxectos prácticos, actividades, exercicios e cuestións tanto feitas na aula como na casa, etc. Valorarase nas producións do alumnado o seguinte:

- Realización completa e axustándose aos prazos de entrega.
- As achegas para traballos deberán ser correctamente contextualizadas e peneiradas evitándose a copia textual de fontes de información dixital ou escrita sen unha análise, comprensión e elaboración propia.
- A limpeza, curiosidade e precisión nos trazados xa sexan técnicos ou artísticos.
- A letra lexible e ausencia de faltas de ortografía.
- A presentación con portada(na pregunta de metodoloxía explícase como debe facerse esta portada) e grampado ou en carpetiña se son folios o que se entrega.
- Entrega a tempo e con calidade das producións e coa presentación axeitada (portada, grampado e ben nomeado).
No caso de non entregar a tempo por motivos non xustificables (Enfermidade con nota da casa ou do médico, ou outras circunstancias que parezan aceptables) non se recollerá e a nota será un 0.
- Traballo en grupo: desenvolvemento da súa tarefa no grupo, respecto pola opinión dos demais, aceptación da disciplina do grupo, participación nos debates, integración.

Procedemento de avaliación		Instrumento de avaliación	
Probas-Exercicios	PROB	Probas escritas	PROB-E
		Probas orais. Rúbrica	R-PROB-O
		Probas prácticas (exercicios, aplicacións, caderno)	PROB-P
Actividade-Proxecto	ACT	Rúbricas de proxectos (das diferentes fases, do proceso)	R-ACT
Producións-Tarefas	PROD.T	Rúbricas de producións (traballos, portafolio, esquemas, programa, arquivo)	R-PROD.T

Todos os estándares teñen o mesmo peso na cualificación, aínda que para atender aos diferentes graos utilizaranse rúbricas con este nivel de consecución xeral, concretando e especificando en cada rúbrica.

Grao de consecución dos estándares de aprendizaxe	
0	Responde de forma totalmente errónea /realiza a práctica ou actividade de forma totalmente errónea ou non a realiza
1	Explica con erros, identificando poucos elementos e a relación entre eles. / Realiza as prácticas ou actividades pero ten bastantes fallos en bastantes delas. / Ten dificultades para comprender o problema e non escolle adecuadamente a maioría das estratexias para resolvelo.
2	Explica de forma algo incompleta pero válida. / Resolve correctamente a maioría das actividades e prácticas con fallos nalgunhas. / Comprende o problema de forma algo incompleta pero válida e a maioría de estratexias empregadas son válidas. NIVEL DE APROBADO(5) nivel mínimo.
3	Explica de forma axeitada case todo identificando os elementos importantes e as súas relacións. / Resolve correctamente todas as actividades. / Comprende o problema e emprega as estratexias axeitadas para resolvelo.
4	Destaca pola súa excelente explicación / comprensión / resolución / execución.

Todos os estándares teñen o mesmo peso na cualificación.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN	
Probas escritas ou/e Probas orais. PROB-E PROB-P, R-PROB-O	50%	No caso de non ter probas orais ou escritas.0%
Actividades e exercicios R-ACT exercicios,esquemas, mapas mentais, monografías, arquivos de resumos e informes, caderno, aplicacións... Tarefas R-PROD.T traballos de produción, portafolio.	50%	100%
Total	100%	

10.1 Cadro da programación da materia 1º ESO

Os obxectivos son os recollidos no Decreto 86/215 do 25 de xuño da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Competencias clave			
CCL	Comunicación lingüística.	CSC	Competencias sociais e cívicas.
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.	CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CD	Competencia dixital.	CCEC	Conciencia e expresións culturais.
CAA	Aprender a aprender.		

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Expresión plástica							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b f n	B1.1. Elementos configurativos da imaxe: punto, liña e plano. B1.2. Aprecio do uso que os/as artistas fan do punto, a liña e o plano para aplicalo ás propias composicións.	B1.1. Identificar os elementos configuradores da imaxe.	EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	CCEC	PROB	PROB-E R-PROB-O PROB-P	1.1
b f n	B1.3. O punto como o elemento máis sinxelo na comunicación visual. B1.4. Posibilidades gráficas e expresivas da liña en relación ao seu trazado, o seu grosor ou a súa	B1.2. Experimentar coas variacións formais do punto, o plano e a liña.	EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	CAA	PROD.T	R-PROD.T	1.1

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Expresión plástica							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
	velocidade. B1.5. Calidades do plano como elemento compositivo e como construtor de volume.		EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	CSIEE	PROD.T	R-PROD.T	1.1
			EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	CCEC	PROB PROD.T	PROB-P R-PROD.T	1.1 2.2
a c d n o	B1.6. Elementos de expresión plástica: liña, textura e cor.	B1.3. Expresar emocións utilizando distintos elementos configurativos e recursos gráficos: liña, puntos, cores, texturas, claroscuros, etc	EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	CCL	ACT	R-ACT	1.1 1.2

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Expresión plástica							
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a f n	B1.7. Composición: elementos. B1.8. O ritmo na composición.	B1.4. Identificar e aplicar os conceptos de equilibrio, proporción e ritmo en composicións básicas.	EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	CCL	PROB PROD.T	PROB-P R-PROD.T	1.3
			EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	CSIEE	PROB ACT PROD.T	PROB-P R-ACT R-PROD.T	Todas as unidades dos bloques 1 e 2.
			EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	CCEC CSIEE	PROB	PROB-P	1.3
			EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.	CCEC	PROB ACT PROD.T	PROB-P R-ACT R-PROD.T	1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.2
a	B1.9. A cor coma fenómeno	B1.5. Experimentar coas cores	EPVAB1.5.1. Experimenta coas	CSC	PROB	PROB-P	1.2

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Expresión plástica							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
c d n	físico e visual. Mestura aditiva e mestura substractiva. B1.10. Círculo cromático. Cores complementarias.	primarias e secundarias.	cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e substractiva e as cores complementarias.				
a c f o	B1.11. Texturas naturais e artificiais. Capacidade expresiva das texturas.	B1.6. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	CSIEE	PROB	PROB-P	1.2
b c e f g n	B1.12. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas.	B1.7. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas: témpera, lapis de grafito e de cor; colaxe.	EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade. EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	CCL CSC	ACT PROB	R-ACT PROB-P	1.4 1.4

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Expresión plástica							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
			EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinxeis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	CCEC	PROB	PROB-P	1.4
			EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	CAA	PROB	PROB-P	1.4
			EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	CSC	PROD.T	R-PROD.T	1.4
			EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	CSC	PROD.T	R-PROD.T	1.4

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Expresión plástica							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
			EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CSC	OBS		Todos os bloques.

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Comunicación Audiovisual.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a c d e f	B2.1. Imaxe e a comunicación visual. Iconicidade. Graos de iconicidade. Imaxe figurativa e imaxe abstracta.	B2.1. Recoñecer os graos de iconicidade en imaxes presentes no ámbito comunicativo.	EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	CCL	PROB	R-PROB-O	2.1
			EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	CCL	PROB	R-PROB-O	2.1
			EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.	CD	PROB	PROB-P	2.1
a c	B2.2. Comunicación visual. Símbolos e iconas.	B2.2. Distinguir e crear tipos de imaxes segundo a súa relación significante-significado: símbolos e	EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	CCL	PROB	R-PROB-O	2.1

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Comunicación Audiovisual.							
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
f l o		iconas.	EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.	CD	PROB	PROB-P	2.1
c f g i h o	B2.3. O cómic: medio de expresión. Linguaxe do cómic.	B2.3. Analizar e realizar cómics aplicando os recursos de adecuadamente.	EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	CCL	PROD.T	R-PROB-T	2.2
a c e h ñ o	B2.4. Comunicación visual: características e elementos que interveñen nela.	B2.4. Diferenciar e analizar os elementos que interveñen nun acto de comunicación.	EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.	CSC	PROB	R-PROB-O	2.1

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Comunicación Audiovisual.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a d e f h o	B2.5. Funcións das mensaxes na comunicación visual e audiovisual.	B2.5. Recoñecer as funcións da comunicación.	EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual .	CCL	PROB	R-PROB-O	2.1
			EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.	CD	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD.T	2.1, 2.2

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Debuxo Técnico.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b n o	B3.1. Elementos xeométricos fundamentais: punto, liñas e direccións. Posicións relativas entre rectas: paralelas, cortantes e perpendiculares.	B3.1. Comprender e empregar os conceptos espaciais do punto, a liña e o plano.	EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	CAA	PROB	PROB-E	3.1
b f	B3.2. Manexo da escuadra e cartabón para o trazado de paralelas, perpendiculares e rectas a 45º.	B3.2. Construír distintos tipos de rectas, utilizando a escuadra e o cartabón, despois de repasar	EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos	CMCCT	PROB	PROB-E R-PROD.T	3.1, 3.4

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Debuxo Técnico.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
n o		previamente estes conceptos.	definidos, utilizando escuadra e cartabón con suficiente precisión.				
b n o	B3.3. Circunferencia e círculo. A circunferencia como lugar xeométrico básico no plano.	B3.3. Coñecer con fluidez os conceptos de circunferencia, círculo e arco.	EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.	CD	PROB	PROB-P	3.2
b f n o	B3.4. Manexo do compás. Dividir a circunferencia en dous, catro, seis ou oito partes iguais, usando o compás. Realizar motivos decorativos co manexo do compás.	B3.4. Utilizar o compás, realizando exercicios variados para familiarizarse con esta ferramenta	EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.2,3.4
b o b f o	B3.5. Ángulos. Clasificación de ángulos y posicións relativas. B3.6. Trazado de ángulos con escuadra e cartabón. B3.7. Realizar operacións con ángulos. Medidas angulares. Transporte de medidas angulares.	B3.5. Comprender o concepto de ángulo e bisectriz e a clasificación de ángulos agudos, rectos e obtusos. B3.6. Estudiar a suma e a resta de ángulos, e comprender a forma de medilos.	EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° na escuadra e no cartabón. EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	CSIEE CMCCT	PROB PROB	PROB-E PROB-E	3.3 3.3
b o	B3.8. Bisectriz dun ángulo. A bisectriz como lugar xeométrico básico no plano.	B3.7. Estudiar o concepto de bisectriz e o seu proceso de construción.	EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	CCEC	PROB	PROB-E	3.3, 3.4

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Debuxo Técnico.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b f g o	B3.9. Concepto de medida. Operacións con segmentos coa axuda da regra ou utilizando o compás.	B3.8. Diferenciar claramente entre recta e segmento tomando medidas de segmentos coa regra ou utilizando o compás.	EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.1
b o	B3.10. Mediatriz dun segmento. A mediatriz como lugar xeométrico básico no plano.	B3.9. Trazar a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.1, 3.4
b f o	B3.11. Teorema de Thales. Aplicacións do teorema de Thales para dividir un segmento en partes iguais e para a escala dun polígono.	B3.10. Estudar as aplicacións do teorema de Thales.	EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Thales	CCEC	PROB	PROB-E	3.1
			EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Thales.	CSIEE	PROB	PROB-E	3.1
b g f o	B3.12. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	B3.11. Coñecer lugares xeométricos e defínilos.	EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisección, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	CMCCT	PROB	PROB-E	3.4

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Debuxo Técnico.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
B n o	B3.13. Triángulos. Clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos. Propiedade fundamental dos triángulos.	B3.12. Comprender a clasificación dos triángulos en función dos seus lados e dos seus ángulos.	EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	CCEC	PROB	PROB-E	3.5, 3.3
b f n o	B3.14. Construción de triángulos.	B3.13. Construír triángulos coñecendo tres dos seus datos (lados ou ángulos).	EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	CAA	PROB	PROB-E	3.5, 3.3
b f	B3.15. Liñas e puntos notables dos triángulos. Alturas, medianas, bisectrices e mediatrices dos triángulos.	B3.14. Analizar as propiedades de puntos e rectas característicos dun triángulo.	EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construíndo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.	CSIEE	PROB	PROB-E	3.5, 3.4
b f	B3.16. Triángulo rectángulo: características e construción dun.	B3.15. Coñecer as propiedades xeométricas e matemáticas dos triángulos rectángulos, e aplicarlas con propiedade á construción destes.	EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.5
b n	B3.17. Cuadriláteros: clasificación e propiedades.	B3.16. Coñecer os tipos de cuadriláteros.	EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	CCEC	PROB	PROB-E	3.5

Educación plástica, visual y audiovisual 1º ESO Bloque. Debuxo Técnico.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b f n	B3.18. Construción de cuadriláteros.	B3.17. Executar as construcións máis habituais de paralelogramos.	EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	CAA	PROB	PROB-E	3.5
b f n	B3.19. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	B3.18. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.	EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	CCEC	PROB	PROB-E	3.5
b f n o	B3.20. Construción de polígonos regulares inscritos nunha circunferencia.	B3.19. Estudar a construción dos polígonos regulares inscritos na circunferencia.	EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha circunferencia.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.6

10.2 Cadro da programación da materia 3º ESO

Os obxectivos son os recollidos no Decreto 86/215 do 25 de xuño da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Competencias clave			
CCL	Comunicación lingüística.	CSC	Competencias sociais e cívicas.
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.	CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CD	Competencia dixital.	CCEC	Conciencia e expresións culturais.
CAA	Aprender a aprender.		

Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Expresión plástica .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b c d f g n	B1.1. Proceso creativo. Métodos creativos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.	B1.1. Coñecer e aplicar os métodos creativos gráfico-plásticos aplicados a procesos de artes plásticas e deseño.	EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	CAA	PROB PROD-T	PROB-P R-PROD-T	Todas as unidades dos bloques 1 e 2.
			EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.	CSIEE	ACT	R-ACT	1.1
b	B1.2. O proceso creativo desde	B1.2. Crear composicións	EPVAB1.2.1. Reflexiona e	CSIEE	ACT	R-ACT	1.1

Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Expresión plástica .							
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
d f g n	a idea inicial ata a execución definitiva.	gráfico-plásticas persoais e colectivas.	avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.		PROB	R-PROB-O PROB-E	
a c d f n	B1.3. A imaxe como representación da realidade. Ironicidade na imaxe gráfica. Niveis de iconicidade. B1.4. O bosquexo ou apuntamento como estudo previo ao resultado final.	B1.3. Debuxar con distintos niveis de iconicidade da imaxe.	EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquejos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	CCEC	PROD-T	R-PROD-T	1.2
a c d f n	B1.5. Natureza da cor. Cor luz e cor pigmento. B1.6. Temperatura da cor. B1.7. Simbolismo da cor.	B1.4. Identificar e diferenciar as propiedades da cor luz e a cor pigmento.	EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas. EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	CSIEE CSC	PROB PROD-T PROB	PROB-P R-PROD-T PROB-P	1.3 1.3

Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Expresión plástica .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
			EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.	CSIEE	ACT	R-ACT	1.3
b c f g n	B1.8. Materiais e técnicas de debuxo e pintura. Técnicas plásticas: secas, húmidas e mixtas.	B1.5. Coñecer e aplicar as posibilidades expresivas das técnicas gráfico-plásticas secas, húmidas e mixtas. Témpera e lapis de grafito e de cor; colaxe.	EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	CCL	ACT	R-ACT	1.4
			EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	CCEC	PROB	PROB-P	1.4
			EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	CCEC	PROB PROD-T	PROB-P R-PROD-T	1.4

Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Expresión plástica .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
			EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	CAA	PROB	PROB-P	1.4
			EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	CSIEE	PROB	R-PROB-P	1.4
			EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	CSC	ACT	R-ACT	1.4
			EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CSC	OBS		Todas as unidades

! Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Comunicación audiovisual							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a d f	B2.1. Percepción visual. Proceso perceptivo. B2.2. Constantes perceptivas de forma, tamaño e cor.	B2.1. Identificar os elementos e factores que interveñen no proceso de percepción de imaxes.	EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.	CAA	PROB	R-PROB-O	2.1
a n	B2.3. Ilusións ópticas. B2.4. Leis ou principios da Gestalt.	B2.2. Recoñecer as leis visuais da Gestalt que posibilitan as ilusións ópticas e aplicar estas leis na elaboración de obras propias.	EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusións ópticas segundo as leis da Gestalt.	CSC	PROB	R-PROB-O	2.1
			EPVAB2.2.2. Deseña ilusións ópticas baseándose nas leis da Gestalt.	CCEC	PROB	PROB-P	2.1
e g o	B2.5. Imaxe en movemento: posibilidades expresivas.	B2.3. Coñecer os fundamentos da imaxe en movemento e explorar as súas posibilidades expresivas.	EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.	CD	PROD	R-PROD-T	2.2
a c d f h	B2.6. Linguaxe visual. Signo visual. Significante e significado.	B2.4. Identificar significante e significado nun signo visual.	EPVAB2.4.1. Distingue significante e significado nun signo visual.	CCL	PROB	R-PROB-O	2.3

¡ Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Comunicación audiovisual							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a c f h ñ	B2.7. Linguaxe da imaxe. Aprender a ler a imaxe. B2.8. Denotación e connotación.	B2.5. Describir, analizar e interpretar unha imaxe, distinguindo os seus aspectos denotativo e connotativo.	EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	CCL	PROD	R-PROD-T	2.3
			EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.	CCEC	PROD	R-PROD-T	2.3
e l n ñ o	B2.9. Fotografía. A fotografía como medio de comunicación.	B2.6. Analizar e realizar fotografías comprendendo e aplicando os fundamentos desta.	EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.	CCL	PROB	PROB-P	2.4
			EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.	CD	ACT	R-ACT	2.4
a c	B2.10. Linguaxes visual e audiovisual: funcións e códigos.	B2.7. Utilizar de xeito axeitado as linguaxes visual e audiovisual con distintas funcións.	EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado	CCL	PROD	R-PROD-T	2.5

¡ Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Comunicación audiovisual							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
d e h			as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.				
a c d e o	B2.11. Recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	B2.8. Identificar e recoñecer as linguaxes visuais apreciando os estilos e as tendencias, valorando, e respectando do patrimonio histórico e cultural, e gozando del.	EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	CSC	PROB	R-PROB-O	2.6
a c d e o	B2.12. Publicidade: principais recursos visuais empregados nela.	B2.9. Identificar e empregar recursos visuais como as figuras retóricas na linguaxe publicitaria.	EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.	CCL	PROB	PROB-P	2.6
a c	B2.13. Cine. O cine como medio de comunicación.	B2.10. Apreciar a linguaxe do cine analizando obras de xeito crítico, situándoas no seu contexto histórico e sociocultural, e reflexionando	EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en	CCEC	PROB	PROB-P	2.7

<u>Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO</u> Bloque. Comunicación audiovisual							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
d f h i		sobre a relación da linguaxe cinematográfica coa mensaxe da obra.	relación coa mensaxe.				
e g i	B2.14. Linguaxe multimedia como ferramenta de traballo.	B2.11. Comprender os fundamentos da linguaxe multimedia, valorar as achegas das tecnoloxías dixitais e ser capaz de elaborar documentos mediante este.	EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.	CD	PROD-T	R-PROD-T	2.8

<u>Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO</u> Bloque. Debuxo Técnico .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b f g	B3.1. Lugares xeométricos fundamentais. Circunferencia, mediatriz, bisectriz e mediana.	B3.1. Coñecer lugares xeométricos e defínilos.	EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	CCL	PROB	PROB-E R-PROB-O	3.1

Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Debuxo Técnico .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b f n	B3.2. Polígonos. Polígonos regulares e irregulares. Clasificación dos polígonos.	B3.2. Clasificar os polígonos en función dos seus lados, recoñecendo os regulares e os irregulares.	EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	CAA	PROB	PROB-E R-PROB-O	3.2
b f n	B3.3. Construción de polígonos regulares dado o lado.	B3.3. Estudar a construción de polígonos regulares coñecendo o lado.	EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.2
b e f g	B3.4. Tanxencias e enlaces. Propiedades e consideracións xeométricas das tanxencias.	B3.4. Comprender as condicións dos centros e as rectas tanxentes en distintos casos de tanxencia e enlaces.	EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.3
			EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.3
b e	B3.5. Tanxencias e enlaces en curvas técnicas: óvalos e ovoídes.	B3.5. Comprender a construción do óvalo e do ovoíde básicos, aplicando as propiedades das tanxencias	EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.4

Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Debuxo Técnico .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
f g		entre circunferencias.					
b f o	B3.6. Propiedades e características das tanxencias en óvalos e ovoides.	B3.6. Analizar e estudar as propiedades das tanxencias nos óvalos e nos ovoides.	EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.	CSIEE	PROB	PROB-E	3.4
b f g n	B3.7. Enlaces en curvas técnicas. Espirais: propiedades e características.	B3.7. Aplicar as condicións das tanxencias e enlaces para construír espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.4
b f g n	B3.8. Redes modulares: cadrada e triangular. B3.9. Concepto de simetría, xiro e translación aplicado as composicións modulares.	B3.8. Estudar os conceptos de simetrías, xiros e translacións aplicándoos ao deseño de composicións con módulos.	EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	CD	PROB	PROB-E	3.5
b f	B3.10. Representación obxectiva de sólidos. Introducción aos sistemas de medida e sistemas perspectivos. Vistas	B3.9. Comprender o concepto de proxección e aplicalo ao debuxo das vistas de obxectos, con coñecemento da utilidade das anotacións,	EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus	CMCCT	PROB	PROB-E	3.6

Educación plástica, visual y audiovisual 3º ESO Bloque. Debuxo Técnico .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
n o	diédricas dun sólido.	practicando sobre as tres vistas de obxectos sinxelos e partindo da análise das súas vistas principais.	vértices e as súas arestas.				
b f n o	B3.11. Introducción ás axonometrías e ás súas características. Axonometría cabaleira aplicada a volumes sinxelos.	B3.10. Comprender e practicar o procedemento da perspectiva cabaleira aplicada a volumes elementais.	EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	CMCCT	PROB	PROB-E	3.7
b f n o	B3.12. Axonometría isométrica aplicada a volumes sinxelos.	B3.11. Comprender e practicar os procesos de construción de perspectivas isométricas de volumes sinxelos.	EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente a escuadra e o cartabón para o trazado de paralelas.	CCEC	PROB	PROB-E	3.7

10.3 Cadro da programación da materia 4º ESO

Os obxectivos son os recollidos no Decreto 86/215 do 25 de xuño da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria polo que se establece o currículo da Educación Secundaria Obrigatoria e do Bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia.

Competencias clave			
CCL	Comunicación lingüística.	CSC	Competencias sociais e cívicas.
CMCCT	Competencia matemática e competencias básicas en ciencia e tecnoloxía.	CSIEE	Sentido de iniciativa e espírito emprendedor.
CD	Competencia dixital.	CCEC	Conciencia e expresións culturais.
CAA	Aprender a aprender.		

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Expresión plástica .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a c d e h	B1.1. A linguaxe plástica e visual na creación da composición artística.	B1.1. Realizar composicións creativas, individuais e en grupo, que evidencien as capacidades expresivas da linguaxe plástica e visual, desenvolvendo a creatividade e expresándoa preferentemente coa subxectividade da súa linguaxe persoal ou empregando os códigos, a terminoloxía e os procedementos da linguaxe visual e plástica, co fin de enriquecer as súas posibilidades de comunicación.	EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	CCEC	PROD-T	R-PROD-T	1.1

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Expresión plástica .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a d g n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Leis da composición. ▪ B1.3. Leis da composición: movemento, ritmo e liñas de forza. ▪ B1.4. Cor como ferramenta simbólica. 	B1.2. Realizar obras plásticas experimentando e utilizando diferentes soportes e técnicas, tanto analóxicas coma dixitais, valorando o esforzo de superación que supón o proceso creativo.	EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	CCEC	ACT PROD-T	R-ACT R-PROD-T	1.1,1.2
			EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	CCEC	ACT	R-ACT	1.1
			EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	CCEC	ACT	R-ACT	1.1
b c e g n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Técnicas de expresión gráfico-plásticas. Experimentación con diversos materiais. ▪ B1.6. Interese pola investigación sobre materiais, soportes, técnicas e ferramentas con fins concretos, así como a utilización das tecnoloxías da información nas creación propias. ▪ B1.7. Iniciativa, creatividade e autoesixencia no proceso de produción propio. 	B1.3. Elixir os materiais e as técnicas máis axeitadas para elaborar unha composición sobre a base duns obxectivos prefixados e da autoavaliación continua do proceso de realización.	EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	CCEC CSIEE	PROB	PROB-P	1.2
			EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	CCEC CSIEE CAA CD	PROB	PROB-P	1.2

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Expresión plástica .							
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b c e g n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.8. Seguimento do proceso de creación: bosquexo, proxecto, presentación final e avaliación (reflexión propia e avaliación colectiva). ▪ B1.9. Elaboración de proxectos plásticos de forma cooperativa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.4. Realizar proxectos plásticos que comporten unha organización de forma cooperativa, valorando o traballo en equipo coma fonte de riqueza na creación artística. 	EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	CSIEE CCEC	PROB	PROB-P R-PROB-O	1.3
d f l n	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.10. Lectura e valoración de obras artísticas e imaxes en distintos soportes. ▪ B1.11. Análise de distintas obras de arte situándoas na época, na técnica e no estilo aos que pertencen. Valoración do patrimonio artístico. 	B1.5. Recoñecer en obras de arte a utilización de elementos e técnicas de expresión, apreciar os estilos artísticos, valorar o patrimonio artístico e cultural como un medio de comunicación e satisfacción individual e colectiva, e contribuír á súa conservación a través do respecto e divulgación das obras de arte.	<p>EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.</p> <p>EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.</p>	CSIEE CCEC	ACT PROB	R-ACT R-PROB-O	1.1,1.3,1.4
				CSIEE CCEC	PROB ACT	R-PROB-O R-ACT	1.4

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Debuxo Técnico .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
b f g n o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Utensilios de debuxo técnico: estudo e manexo. ▪ B2.2. Trazados xeométricos: cuadriláteros, polígonos regulares e división da circunferencia. ▪ B2.3. Tanxencias e enlaces. ▪ B2.4. Aplicación dos procedementos de trazado de cuadriláteros, polígonos, tanxencias e enlaces no deseño de motivos xeométricos. 	B2.1. Analizar a configuración de deseños realizados con formas xeométricas planas, creando composicións onde interveñan diversos trazados xeométricos, utilizando con precisión e limpeza os materiais de debuxo técnico.	EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descriptivo do perceptivo.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.1
			EPVAB 2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.2
			EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.3
			EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.3
b f g o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.5. Interpretación das pezas a través das súas vistas diédricas. ▪ B2.6. Trazado, medidas e posición correctas das vistas de pezas sinxelas. Liñas vistas e ocultas. Esbozo á man alzada e con utensilios de debuxo técnico. ▪ B2.7. Perspectiva cabaleira. 	B2.2. Diferenciar e utilizar os sistemas de representación gráfica, recoñecendo a utilidade do debuxo de representación obxectiva no ámbito das artes, a arquitectura, o deseño e a enxeñaría.	EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.4
			EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.4
			EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.4,2.5

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Debuxo Técnico .							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
	Posición dos eixes e coeficiente de redución. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. <ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.8. Sistema axonométrico: isometría. Posición dos eixes. Liñas vistas e ocultas. Rotulaxe. Escalas. ▪ B2.9. Perspectiva cónica central. ▪ B2.10. Perspectiva cónica oblicua. ▪ B2.11. Análise das posibilidades da posición do punto de vista. 		seleccionando o sistema de representación máis axeitado. EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.5
b e i o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.12. Debuxo asistido por computador. Trazado de pezas planas e tridimensionais sinxelas. 	B2.3. Utilizar programas de debuxo por computador para construír trazados xeométricos e pezas sinxelas nos sistemas de representación.	EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	CAA CMCCT	PROB ACT	PROB-E R-ACT	2.3,3.6

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Fundamentos do deseño.							
Obxectivos	Contidos	Critérios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a c d f h l	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.1. Análise das linguaxes visuais cotiás (arte, deseño, publicidade, etc.). ▪ B3. 2. Fases do proceso de deseño. ▪ B3.3. Análise da estética e a funcionalidade do deseño industrial de obxectos. ▪ B3.4. Análise da estética e funcionalidade do feísmo arquitectónico. 	B3.1. Percibir e interpretar criticamente as imaxes e as formas do seu ámbito cultural, con sensibilidade cara ás súas calidades plásticas, estéticas e funcionais, e apreciando o proceso de creación artística, en obras propias e alleas, e distinguir e valorar as súas fases.	EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.1
			EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.1,3.3
c e g i	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.5. Campos de aplicación do deseño. 	B3.2. Identificar os elementos que forman a estrutura da linguaxe do deseño.	EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.2
b e f i	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.6. Deseño de composicións modulares utilizando trazados xeométricos. ▪ B3.7. Compoñentes da imaxe corporativa: nome, cor, tipografía, logotipo, deseño, etc. ▪ B3.8. Secuenciación e elaboración de proxectos creativos adaptados ás áreas do deseño. 	B3.3. Realizar composicións creativas que evidencien as calidades técnicas e expresivas da linguaxe do deseño adaptándoas ás áreas, e valorando o traballo en equipo para a creación de ideas orixinais.	EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	2.3,3.2
			EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.4

Educación plástica,visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Fundamentos do deseño.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Informática ao servizo dos proxectos de deseño. ▪ B3.10. Planificación dun proxecto artístico. 		EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.5
			EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	CD CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.6
			EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	CSIEE CCEC	OBS PROD.T	R-OBS R-PROD-T	3.5

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Linguaxe audiovisual e multimedia.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
a h n ñ	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Tipos de planos cinematográficos. Análise dos factores expresivos e a súa simboloxía. ▪ B4.2. Realización dun storyboard. 	B4.1. Identificar os elementos que forman a estrutura narrativa e expresiva básica da linguaxe audiovisual e multimedia, e describir correctamente os pasos necesarios para a produción dunha mensaxe audiovisual, e valorando o labor de equipo.	EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	CD CSIEE CCEC	ACT	R-ACT	3.1
			EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	CSIEE	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.2
e l n o	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.3. Estudo de planos, angulacións e movementos de cámara no cine. ▪ B4.4. Criterios estéticos na elaboración de fotografías. ▪ B4.5. Finalidade expresiva das imaxes fotoxornalísticas. 	B4.2. Recoñecer os elementos que integran as linguaxes audiovisuais e as súas finalidades	EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	CD CSIEE CCEC	ACT	R-ACT	3.1
			EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	CD CSIEE CCEC	ACT	R-ACT	3.3
			EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	CD CSIEE CCEC	ACT	R-ACT	3.3,3.4,3.5
a e f g	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.6. Creación dixital de imaxes. ▪ B4.7. Deseño dun proxecto publicitario. ▪ B4.8. Desenvolvemento dun proxecto persoal. 	B4.3. Realizar composicións creativas a partir de códigos utilizados en cada linguaxe audiovisual, amosando interese polos avances tecnolóxicos vinculados a estas linguaxes.	EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	CD CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.4
			EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe	CD CSIEE	PROD.T	R-PROD-T	1.1,3.5

Educación plástica, visual y audiovisual 4º ESO Bloque. Linguaxe audiovisual e multimedia.							
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	Procedementos de avaliación	Instrumentos de avaliación	Temporalización (Unidade)
			gráfico-plástica.	CCEC			
			EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	CAA CD CSIEE CCEC	PROD.T	R-PROD-T	1.3,3.5
a c d f h n o	▪ B4.9. Análise crítica da linguaxe publicitaria.	▪ B4.4. Amosar unha actitude crítica ante as necesidades de consumo creadas pola publicidade, rexeitando os elementos desta que supoñan discriminación sexual, social ou racial.	EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	CD CSIEE CCEC	ACT PROD.T	R-ACT R-PROD-T	3.5

10.4 Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe para superar a materia 1º ESO

Na seguinte táboa recóllense os estándares de aprendizaxe e o seu grado mínimo de consecución.

Estándares de aprendizaxe	Grao de consecución mínimo
Bloque 1. Expresión plástica	
EPVAB1.1.1. Identifica e valora a importancia do punto, a liña e o plano, analizando de xeito oral e escrito imaxes e producións gráfico plásticas propias e alleas.	Enteiro.
EPVAB1.2.1. Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas, empregándoos como inspiración en creacións gráfico-plásticas.	Analiza os ritmos lineais mediante a observación de elementos orgánicos na paisaxe, nos obxectos e en composicións artísticas
EPVAB1.2.2. Experimenta co punto, a liña e o plano co concepto de ritmo, aplicándoos de forma libre e espontánea.	Enteiro.
EPVAB1.2.3. Experimenta co valor expresivo da liña e o punto e as súas posibilidades tonais, aplicando distintos graos de dureza, distintas posicións do lapis de grafito ou de cor (tombado ou vertical) e a presión exercida na aplicación, en composicións a man alzada, estruturadas xeometricamente ou máis libres e espontáneas.	Enteiro.
EPVAB1.3.1. Realiza composicións que transmiten emocións básicas (calma, violencia, liberdade, opresión, alegría, tristura, etc.) utilizando diversos recursos gráficos en cada caso (claroscuro, liñas, puntos, texturas, cores, etc.).	Enteiro.
EPVAB1.4.1. Analiza, identifica e explica oralmente, por escrito e graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.	Analiza, graficamente, o esquema compositivo básico de obras de arte e obras propias, atendendo aos conceptos de equilibrio, proporción e ritmo.
EPVAB1.4.2. Realiza composicións básicas con diferentes técnicas segundo as propostas establecidas por escrito.	Enteiro.
EPVAB1.4.3. Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño téxtil, ornamental, arquitectónico ou decorativo.	Realiza composicións modulares con diferentes procedementos gráfico-plásticos en aplicacións ao deseño decorativo.
EPVAB1.4.4. Representa obxectos illados e agrupados do natural ou do ámbito inmediato, proporcionándoos en relación coas súas características formais e en relación co seu ámbito.	Enteiro.
EPVAB1.5.1. Experimenta coas cores primarias e secundarias, estudando a síntese aditiva e substractiva e as cores complementarias.	Experimenta coas cores primarias e secundarias.
EPVAB1.6.1. Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage, utilizándoas en composicións abstractas ou figurativas.	Transcribe texturas táctiles a texturas visuais mediante as técnicas de frottage.

EPVAB1.7.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas.
EPVAB1.7.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	Enteiro.
EPVAB1.7.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinceis, goteos, estampaxes, etc.), á creación de texturas visuais cromáticas.
EPVAB1.7.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles, para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	Utiliza o papel como material, resgando, para crear composicións, colaxes matéricas.
EPVAB1.7.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos.
EPVAB1.7.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	Enteiro.
EPVAB1.7.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto orde e estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	Enteiro.
Bloque 2. Comunicación audiovisual	
EPVAB2.1.1. Diferencia imaxes figurativas de abstractas.	Enteiro.
EPVAB2.1.2. Recoñece graos de iconicidade nunha serie de imaxes.	Enteiro.
EPVAB2.1.3. Crea imaxes con distintos graos de iconicidade baseándose nun mesmo tema.	Enteiro.
EPVAB2.2.1. Distingue símbolos de iconas.	Enteiro.
EPVAB2.2.2. Deseña símbolos e iconas.	Deseña iconas.
EPVAB2.3.1. Deseña un cómic utilizando adecuadamente viñetas e lendas, globos, liñas cinéticas e onomatopeas.	Enteiro.
EPVAB2.4.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación visual.	Enteiro.
EPVAB2.5.1. Identifica e analiza os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.	Identifica os elementos que interveñen en actos de comunicación audiovisual.
EPVAB2.5.2. Distingue a función ou funcións que predominan en mensaxes visuais e audiovisuais.	Enteiro.
Bloque 3. Debuxo técnico	
EPVAB3.1.1. Traza as rectas que pasan por cada par de puntos, usando a regra, e resalta o triángulo que se forma.	Enteiro.
EPVAB3.2.1. Traza rectas paralelas, transversais e	Enteiro.

perpendiculares a outra dada, que pasen por puntos definidos, utilizando escuadro e cartabón con suficiente precisión.	
EPVAB3.3.1. Constrúe unha circunferencia lobulada de seis elementos, utilizando o compás.	Constrúe unha circunferencia lobulada.
EPVAB3.4.1. Divide a circunferencia en seis partes iguais, usando o compás, e debuxa coa regra o hexágono regular e o triángulo equilátero que se posibilita.	Enteiro.
EPVAB3.5.1. Identifica os ángulos de 30°, 45°, 60° e 90° no escuadro e no cartabón.	Enteiro.
EPVAB3.6.1. Suma ou resta ángulos positivos ou negativos con regra e compás.	Suma ángulos.
EPVAB3.7.1. Constrúe a bisectriz dun ángulo calquera, con regra e compás.	Enteiro.
EPVAB3.8.1. Suma ou resta segmentos, sobre unha recta, medindo coa regra ou utilizando o compás.	Enteiro.
EPVAB3.9.1. Traza a mediatriz dun segmento utilizando compás e regra, e tamén utilizando regra, escuadra e cartabón.	Enteiro.
EPVAB3.10.1. Divide un segmento en partes iguais, aplicando o teorema de Tales.	Enteiro.
EPVAB3.10.2. Escala un polígono aplicando o teorema de Tales.	Escala un polígono.
EPVAB3.11.1. Explica, verbalmente ou por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisección, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	Explica, por escrito, os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, etc.).
EPVAB3.12.1. Clasifica calquera triángulo, observando os seus lados e os seus ángulos.	Enteiro.
EPVAB3.13.1. Constrúe un triángulo coñecendo dous lados e un ángulo, ou dous ángulos e un lado, ou os seus tres lados, utilizando correctamente as ferramentas.	Constúe triángulos utilizando correctamente as ferramentas.
EPVAB3.14.1. Determina o baricentro, o incentro ou o circuncentro de calquera triángulo, construindo previamente as medianas, as bisectrices ou as mediatrices correspondentes.	Enteiro.
EPVAB3.15.1. Debuxa un triángulo rectángulo coñecendo a hipotenusa e un cateto.	Enteiro.
EPVAB3.16.1. Clasifica correctamente calquera cuadrilátero.	Enteiro.
EPVAB3.17.1. Constrúe calquera paralelogramo coñecendo dous lados consecutivos e unha diagonal.	Constrúe calquera paralelogramo.
EPVAB3.18.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	Enteiro.
EPVAB3.19.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, inscritos nunha	Constrúe correctamente polígonos regulares de tres e catro lados, inscritos nunha circunferencia.

circunferencia.	
-----------------	--

10.5 Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe para superar a materia 3º ESO

Na seguinte táboa recóllense os estándares de aprendizaxe e o seu grao mínimo de consecución.

Estándares de aprendizaxe	Grao de consecución mínimo
Bloque 1. Expresión plástica	
EPVAB1.1.1. Crea composicións aplicando procesos creativos sinxelos, mediante propostas por escrito, axustándose aos obxectivos finais.	Enteiro.
EPVAB1.1.2. Coñece e aplica métodos creativos para a elaboración de deseño gráfico, deseños de produto, moda e as súas múltiples aplicacións.	Enteiro.
EPVAB1.2.1. Reflexiona e avalía, oralmente e por escrito, o proceso creativo propio e alleo desde a idea inicial ata a execución definitiva.	Enteiro.
EPVAB1.3.1. Comprende e emprega os niveis de iconicidade da imaxe gráfica, elaborando bosquejos, apuntamentos, e debuxos esquemáticos, analíticos e miméticos.	Enteiro.
EPVAB1.4.1. Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento e da cor luz, aplicando as TIC, para expresar sensacións en composicións sinxelas.	Realiza modificacións da cor e as súas propiedades empregando técnicas propias da cor pigmento.
EPVAB1.4.2. Representa con claroscuro a sensación espacial de composicións volumétricas sinxelas.	Enteiro.
EPVAB1.4.3. Realiza composicións abstractas con diferentes técnicas gráficas para expresar sensacións por medio do uso da cor.	Enteiro.
EPVAB1.5.1. Utiliza con propiedade as técnicas gráfico-plásticas coñecidas aplicándoas de forma axeitada ao obxectivo da actividade.	Enteiro.
EPVAB1.5.2. Utiliza o lapis de grafito e de cor, creando o claroscuro en composicións figurativas e abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.	Utiliza o lapis de cor, creando o claroscuro en composicións abstractas mediante a aplicación do lapis de forma continua en superficies homoxéneas ou degradadas.
EPVAB1.5.3. Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinces, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade e a creación de texturas visuais cromáticas.	Experimenta coas témperas aplicando a técnica de diferentes formas (pinces, esponxas, goteos, distintos graos de humidade, estampaxes, etc.), valorando as posibilidades expresivas segundo o grao de opacidade .
EPVAB1.5.4. Utiliza o papel como material, manipulándoo, resgando ou pregando, creando texturas visuais e táctiles para crear composicións, colaxes matéricas e figuras tridimensionais.	Enteiro.

EPVAB1.5.5. Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins ilustrativos, decorativos ou comunicativos.	Crea co papel recortado formas abstractas e figurativas compóndoas con fins decorativos ou comunicativos.
EPVAB1.5.6. Aproveita materiais reciclados para a elaboración de obras de forma responsable co medio e aproveitando as súas calidades gráfico-plásticas.	Enteiro.
EPVAB1.5.7. Mantén o seu espazo de traballo e o seu material en orde e estado perfectos, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	Enteiro.
Bloque 2. Comunicación audiovisual	
EPVAB2.1.1. Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica aplicando coñecementos dos procesos perceptivos.	Analiza as causas polas que se produce unha ilusión óptica.
EPVAB2.2.1. Identifica e clasifica ilusiões ópticas segundo as leis da Gestalt.	Identifica ilusiões ópticas segundo as leis da Gestalt.
EPVAB2.2.2. Deseña ilusiões ópticas baseándose nas leis da Gestalt.	Deseña ilusiões ópticas.
EPVAB2.3.1. Elabora unha animación con medios dixitais e/ou analóxicos.	Elabora unha animación con medios dixitais.
EPVAB2.4.1. Distingue significante e significado nun signo visual.	Enteiro.
EPVAB2.5.1. Realiza a lectura obxectiva dunha imaxe identificando, clasificando e describindo os seus elementos.	Enteiro.
EPVAB2.5.2. Analiza unha imaxe, mediante unha lectura subxectiva, identificando os elementos de significación, narrativos e as ferramentas visuais utilizadas, sacando conclusións e interpretando o seu significado.	Enteiro.
EPVAB2.6.1. Identifica encadramentos e puntos de vista nunha fotografía.	Enteiro.
EPVAB2.6.2. Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista, aplicando diferentes leis compositivas.	Realiza fotografías con distintos encadramentos e puntos de vista.
EPVAB2.7.1. Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións utilizando diferentes linguaxes e códigos, seguindo de xeito ordenado as fases do proceso (guión técnico, storyboard, realización, etc.), e valora de xeito crítico os resultados.	Deseña, en equipo, mensaxes visuais e audiovisuais con distintas funcións
EPVAB2.8.1. Identifica os recursos visuais presentes en mensaxes publicitarias visuais e audiovisuais.	Enteiro.
EPVAB2.9.1. Deseña unha mensaxe publicitaria utilizando recursos visuais como as figuras retóricas.	Deseña unha mensaxe publicitaria
EPVAB2.10.1. Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine, situándoa no seu contexto e analizando a narrativa cinematográfica en relación coa mensaxe.	Reflexiona criticamente sobre unha obra de cine.
EPVAB2.11.1. Elabora documentos multimedia para presentar un tema ou proxecto, empregando os recursos dixitais de xeito axeitado.	Enteiro.

Bloque 3. Debuxo técnico	
EPVAB3.1.1. Explica verbalmente ou por escrito os exemplos máis comúns de lugares xeométricos (mediatriz, bisectriz, circunferencia, esfera, rectas paralelas, planos paralelos, etc.).	Enteiro.
EPVAB3.2.1. Clasifica correctamente calquera polígono de tres a cinco lados, diferenciando claramente se é regular ou irregular.	Enteiro.
EPVAB3.3.1. Constrúe correctamente polígonos regulares de ata cinco lados, coñecendo o lado.	Enteiro.
EPVAB3.4.1. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias, utilizando adecuadamente as ferramentas.	Enteiro.
EPVAB3.4.2. Resolve correctamente os casos de tanxencia entre circunferencias e rectas, utilizando adecuadamente as ferramentas.	Enteiro.
EPVAB3.5.1. Constrúe correctamente un óvalo regular, coñecendo o diámetro maior.	Enteiro.
EPVAB3.6.1. Constrúe varios tipos de óvalos e ovoides, segundo os diámetros coñecidos.	Enteiro.
EPVAB3.7.1. Constrúe correctamente espirais de dous, tres, catro e cinco centros.	Constrúe correctamente espirais de dous, tres e catro centros.
EPVAB3.8.1. Executa deseños aplicando repeticións, xiros e simetrías de módulos.	Enteiro.
EPVAB3.9.1. Debuxa correctamente as vistas principais de volumes frecuentes, identificando as tres proxeccións dos seus vértices e as súas arestas.	Enteiro.
EPVAB3.10.1. Constrúe a perspectiva cabaleira de prismas e cilindros simples, aplicando correctamente coeficientes de redución sinxelos.	Enteiro.
EPVAB3.11.1. Realiza perspectivas isométricas de volumes sinxelos, utilizando correctamente o escuadro e o cartabón para o trazado de paralelas.	Enteiro.

10.6 Grao mínimo de consecución dos estándares de aprendizaxe para superar a materia 4º ESO

Na seguinte táboa recóllense os estándares de aprendizaxe e o seu grado mínimo de consecución.

Estándares de aprendizaxe	Grao de consecución mínimo
Bloque 1. Expresión plástica	
EPVAB1.1.1. Realiza composicións artísticas seleccionando e utilizando os elementos da linguaxe plástica e visual.	Enteiro.

EPVAB1.2.1. Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos, empregando os materiais e as técnicas con precisión.	Aplica as leis de composición, creando esquemas de movementos e ritmos.
EPVAB1.2.2. Estuda e explica o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.	Estuda o movemento e as liñas de forza dunha imaxe.
EPVAB1.2.3. Cambia o significado dunha imaxe por medio da cor.	Enteiro.
EPVAB1.3.1. Coñece e elixe os materiais máis axeitados para a realización de proxectos artísticos.	Enteiro.
EPVAB1.3.2. Utiliza con propiedade os materiais e os procedementos máis idóneos para representar e expresarse en relación ás linguaxes gráfico-plásticas, mantén o seu espazo de traballo e o seu material en perfecto estado, e achégao á aula cando é necesario para a elaboración das actividades.	Enteiro.
EPVAB1.4.1. Entende o proceso de creación artística e as súas fases, e aplícao á produción de proxectos persoais e de grupo.	Enteiro.
EPVAB1.5.1. Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe, así como os seus elementos compositivos.	Explica, empregando unha linguaxe axeitada, o proceso de creación dunha obra artística, e analiza os soportes, os materiais e as técnicas gráfico-plásticas que constitúen a imaxe.
EPVAB1.5.2. Analiza e le imaxes de obras de arte e sitúaaas no período ao que pertencen.	Analiza e le imaxes de obras de arte.
Bloque 2. Debuxo técnico	
EPVAB2.1.1. Diferencia o sistema de debuxo descritivo do perceptivo.	Enteiro.
EPVAB2.1.2. Resolve problemas sinxelos referidos a cuadriláteros e polígonos utilizando con precisión os materiais de debuxo técnico.	Enteiro.
EPVAB2.1.3. Resolve problemas básicos de tanxencias e enlaces.	Enteiro.
EPVAB2.1.4. Resolve e analiza problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.	Resolve problemas de configuración de formas xeométricas planas e aplícao á creación de deseños persoais.
EPVAB2.2.1. Visualiza formas tridimensionais definidas polas súas vistas principais.	Enteiro.
EPVAB2.2.2. Debuxa as vistas (alzado, planta e perfil) de figuras tridimensionais sinxelas.	Enteiro.
EPVAB2.2.3. Debuxa perspectivas de formas tridimensionais, utilizando e seleccionando o sistema de representación máis axeitado.	Enteiro.
EPVAB2.2.4. Realiza perspectivas cónicas frontais e oblicuas, elixindo o punto de vista máis adecuado.	Realiza perspectivas cónicas frontais.
EPVAB2.3.1. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños xeométricos sinxelos.	Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para a creación de deseños.

Bloque 3. Fundamentos do deseño	
EPVAB3.1.1. Coñece os elementos e as finalidades da comunicación visual.	Enteiro.
EPVAB3.1.2. Observa e analiza os obxectos do contorno na súa vertente estética, de funcionalidade e de utilidade, utilizando a linguaxe visual e verbal.	Enteiro.
EPVAB3.2.1. Identifica e clasifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.	Identifica obxectos en función da familia ou a rama do deseño.
EPVAB3.3.1. Realiza distintos tipos de deseño e composicións modulares utilizando as formas xeométricas básicas, estudando a organización do plano e do espazo.	Enteiro.
EPVAB3.3.2. Coñece e planifica as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.	Coñece as fases de realización da imaxe corporativa dunha empresa.
EPVAB3.3.3. Realiza composicións creativas e funcionais adaptándoas ás áreas do deseño, valorando o traballo organizado e secuenciado na realización de calquera proxecto, así como a exactitude, a orde e a limpeza nas representacións gráficas.	Enteiro.
EPVAB3.3.4. Utiliza as novas tecnoloxías da información e da comunicación para levar a cabo os seus propios proxectos artísticos de deseño.	Enteiro.
EPVAB3.3.5. Planifica os pasos na realización de proxectos artísticos e respecta o realizado por compañeiros e compañeiras.	Enteiro.
Bloque 4. Linguaxe audiovisual e multimedia	
EPVAB4.1.1. Analiza os tipos de plano que aparecen en películas cinematográficas, valorando os seus factores expresivos.	Enteiro.
EPVAB4.1.2. Realiza un storyboard a modo de guión para a secuencia dunha película.	Enteiro.
EPVAB4.2.1. Ve películas cinematográficas nas que identifica e analiza os planos, as angulacións e os movementos de cámara.	Enteiro.
EPVAB4.2.2. Analiza e realiza fotografías, tendo en conta criterios estéticos.	Enteiro.
EPVAB4.2.3. Compila imaxes de prensa e analiza as súas finalidades.	Enteiro.
EPVAB4.3.1. Elabora imaxes dixitais utilizando programas de debuxo por computador.	Enteiro.
EPVAB4.3.2. Proxecta un deseño publicitario utilizando os elementos da linguaxe gráfico-plástica.	Enteiro.
EPVAB4.3.3. Realiza un proxecto persoal seguindo o esquema do proceso de creación.	Enteiro.
EPVAB4.4.1. Analiza elementos publicitarios cunha actitude crítica desde o coñecemento dos elementos que os compoñen.	Enteiro.

11 – Avaliación: cualificación e promoción do alumnado 1º ESO e 3º ESO e 4º ESO

As notas irán do 0 ao 10, **sendo o 5 a nota do aprobado.**

Tal e como se recolle na lexislación vixente:86/2015, do 25 de Xuño(DOG do 29), polo que se establece o currículo da educación secundaria obrigatoria e do bacharelato na Comunidade Autónoma de Galicia, na disposición adicional quinta, apartado 2, establece: *A nota media de cada etapa será a media aritmética das cualificacións numéricas obtidas en cada unha das materias, redondeada a centésima máis próxima e, no caso de equidistancia, á superior.*

O curso irase superando por trimestres (o xeito de recuperar as distintas avaliacións é repetindo traballos completos ou partes deles) . A avaliación final ordinaria quedará superada facendo a media matemática das tres, e ter así a materia aprobada en xuño. Se este non fora o caso, e o resultado da media matemática non da o 5, a recuperación final da materia será mediante proba escrita de todos os contidos do curso ben en xuño, ben en setembro.

Todo o alumnado aprobado podería presentarse á proba final global para tentar subir a media. Conservaríase a nota máis alta.

Entregaranse fichas de reforzo en cada trimestre, así como ao final de curso para o alumnado suspenso que as solicite. Asemade, pónome a disposición nos recreos daquel alumnado que demande axuda.

No caso de que na realización das probas escritas ou prácticas, **o alumnado empregase métodos de comunicación, copia ou información non permitidos**, o exame ou proba en cuestión terá un 0.

Para o alumnado que non asista á realización das probas escritas nas datas marcadas , o profesor/a decidirá que facer dependendo da xustificación da falta, no caso de enfermidade con xustificante o profesor/a marcará outra data para a realización do mesmo, esa data será como norma xeral o día de incorporación ás clases pero é necesario traer o xustificante médico da falta. Podería facerse esta proba dividida en dúas partes nos dous recreos, para que o resto do alumnado non perdesse a clase.

Revisar o apartado 9 desta programación onde aclara que todos os elementos do curriculares ponderan igual tendo o mesmo peso na cualificación, aínda que con diferencias en función dos instrumentos utilizados.

A cualificación que acade un alumno en cada avaliación calcularase seguindo a táboa.

INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN	PORCENTAXE NA CUALIFICACIÓN	
Probas escritas ou/e Probas orais. PROB-E PROB-P, R-PROB-O	50%	No caso de non ter probas orais ou escritas.0%
Actividades e exercicios R-ACT exercicios, esquemas, mapas mentais, monografías, arquivos de resumos e informes, caderno, aplicacións... Tarefas R-PROD.T traballos de produción, portafolio.	50%	100%
Total	100%	

Ao final do curso:

PORCENTAXE NA NOTA FINAL	
1.ª avaliación	1/3
2.ª avaliación	1/3
3.ª avaliación	1/3
Total	3/3

12 - Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino docente

En cada trimestre realizarase unha avaliación empregando a seguinte táboa:

Avaliación do proceso de ensino e da práctica docente				
Indicadores	Bo /Boa.4	Axeitado/a.3	Mellorable.2	Malo/a.1
Adecuación de obxectivos, actividades e contidos ás características e necesidade do alumnado				
Adecuación dos criterios de avaliación ás características e necesidades do alumnado				
Grao de consecución das aprendizaxes acadadas polo alumnado				
Medidas ordinarias de atención á diversidade dentro da aula				
Programación didáctica e o seu desenvolvemento				
Organización da aula para desenvolver a programación				
Aproveitamento de recursos dispoñibles no centro e no contorno para desenvolver as programacións				
Procedementos de avaliación do alumnado (PROB, ACT, PROD.T, OBS)				
Coordinación do profesorado de cada curso e con orientación e titores.				
Realiza un cadro sinóptico na pizarra co que entra en cada parcial ou o dicta para que o copien no caderno.				
Contacto periódico coa familia				

Selecciona e elabora materiais e recursos didácticos para desenvolver a práctica docente				
Realiza avaliación inicial				
Proporciona indicacións durante a realización do traballo práctico				
Supervisa de forma continua a resolución de exercicios, actividades e tarefas que se desenvolven na aula.				

13 - Indicadores de logro para avaliar a práctica docente

	Escala			
	4	3	2	1
1. Como norma xeral, fanse explicacións xerais para todo o alumnado.				
2. Ofrécense a cada alumno/a as explicacións individualizadas que precisa.				
3. Elabóranse actividades atendendo á diversidade.				
4. Elabóranse probas de avaliación adaptadas ás necesidades do alumnado con NEAE.				
5. Utilízanse distintas estratexias metodolóxicas en función dos temas a tratar.				
6. Combínase o traballo individual e en equipo.				
7. Poténcianse estratexias de animación á lectura.				
8. Poténcianse estratexias tanto de expresión como de comprensión oral e escrita.				
9. Incorporáanse as TIC aos procesos de ensino – aprendizaxe.				
10. Préstase atención aos elementos transversais vinculados a cada estándar.				
11. Ofrécense ao alumnado de forma rápida os resultados das probas / traballos, etc.				
13. Informa ás familias dos resultados obtidos.				
14. Analízanse e coméntanse co alumnado os aspectos máis significativos derivados da corrección das probas, traballos, etc.				
15. Dáselle ao alumnado a posibilidade de visualizar e comentar os seus acertos e erros.				
16. Grao de implicación do profesorado nas funcións de titoría e orientación.				
17. Adecuación, logo da súa aplicación, das ACS propostas e aprobadas.				
18. As medidas de apoio, reforzo, etc. están claramente vinculadas aos estándares.				
19. Avalíase a eficacia dos programas de apoio, reforzo, recuperación, ampliación...				
20. Establece con claridade os criterios de avaliación e cualificación da cada exercicio, actividade ou tarefa.				
21. Favorece os procesos de autoavaliación				
22. Dá a coñecer a planificación da práctica proporcionando unha visión de conxunto ao comenzo.				
23. Establece canles de comunicación para un diálogo fluído dentro e fóra da aula.				

14 - Organización das actividades de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

A recuperación do alumnado pendente doutros anos será nas datas asignadas trimestralmente para tal feito por medio de proba escrita, dos contidos e da práctica, do curso en cuestión. Estes exames farán media para non ter que examinarse en Maio cun global final.

Entregaranse apuntes referidos aos obxectivos, contidos e criterios de avaliación do curso pendente en cuestión para a preparación destes exames se o alumnado o solicita. Firmarase un documento con dita entrega. O alumnado suspenso é o responsable de vir falar comigo nun recreo sobre a materia pendente. Nalgún caso non os teño na aula en ningunha.

Asignarase unha data para facer un exame final en Maio teórico e práctico de todos os contidos do curso en caso de non ter superada a materia por trimestres.

Se no primeiro trimestre ten un NP=non presentado, pasarase directamente ao exame de Maio.

Atenderei todas as dúbidas e reforzos nos recreos que sexan necesarios a demanda do alumnado interesado.

15 - Deseño da avaliación inicial

A avaliación inicial ten por obxecto o coñecemento do marco xeneral no que vai ter lugar a acción docente. Terá en conta, ademais dos aspectos relacionados co currículo, a atención individualizada, os sistemas de comunicación e os recursos tecnolóxicos e didácticos dispoñibles. O Obxectivo deste tipo de avaliación é conseguir saber o aprendido e o grado de adquisición de competencias, ata o momento, para actuar en consecuencia.

¿Que avaliar? As respostas a esta pregunta poderían ser:

Coñecemento previo específico.

As características e circunstancias persoais.

As aptitudes.

A actitude.

A avaliación inicial basearase en varias fontes de información:

- Proba escrita ou oral realizada coa finalidade de detectar coñecementos previos.
- Observacións
- Cuestións iniciais das primeiras unidades didácticas.
- Preavaliación conxunta da xunta de avaliación.

O resultado da avaliación inicial permítenos orientar o proceso de ensinanza aprendizaxe e guiarnos na toma de decisións sobre grupos de traballo, actividades, ...

16 - Medidas de atención á diversidade

Tendo en conta de que os ritmos de aprendizaxe difiren duns estudantes a outros, é labor do docente trazar as estratexias adecuadas para tratar que todos os alumnos e as alumnas dispoñan das mesmas oportunidades para alcanzar, por unha banda, os obxectivos marcados na etapa e, por outro, o grao de desenvolvemento persoal ao que pode optar cada cal.

Tal e como se explica no apartado de metodoloxía, os proxectos artísticos propostos atenderán aos distintos ritmos e maneiras de aprender.

Nesta materia, o tratamento da diversidade enfocouse a través de dous fíos condutores:

1. A programación de contidos, adaptada ao currículo oficial. A selección e estruturación da información mostrada ten o obxectivo de resultar familiar ao alumnado.
2. As diferentes actividades prácticas propostas para afianzar os contidos buscan xerar no alumnado unha disposición ao traballo, esforzo e compromiso persoais coa súa propia aprendizaxe, que favoreza a asimilación dos conceptos teóricos estudados. Estas actividades poderían ser clasificadas en dous grupos definidos:
  - a) Actividades de detección de coñecementos previos. Resultan fundamentais para iniciar a argumentación da unidade correspondente sobre unha base real da situación dos estudantes. Poderían mencionarse neste aspecto:
    - Aquelas que propician un debate entre os estudantes e que favorecen o coñecemento dos seus puntos de vista.
    - Aquelas que remiten a coñecementos que deberían estar adquiridos e que deben ser repasados.
  - b) Actividades de consolidación, é dicir, as que traballadas a medida que van sendo expostos os diferentes contidos, serven para guiar o esforzo dos estudantes na asimilación dos mesmos. Son deste tipo:
    - Exercicios e actividades individuais relacionadas ca unidade.
    - Actividades que poden ser resoltas en grupo e que permiten a integración das diversas sensibilidades na confección dun único traballo, á vez que favorecen a aceptación das aptitudes e carencias dos diferentes membros do grupo.
    - Actividades de realización persoal, que poden ser escollidas en función da natureza de cada estudante co obxectivo de desprezar o maior número de habilidades que cada un teña.

A todo o anteriormente exposto hai que engadir a dispoñibilidade da profesora a atender os distintos ritmos de aprendizaxe nos recreos e incluso durante as clases.

17 - Elementos transversais

Os **elementos transversais**, tales como a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional, traballaranse desde todas as áreas, posibilitando e fomentando que o proceso de ensino-aprendizaxe do alumnado sexa o máis completo posible.

A seguinte táboa recolle os elementos transversais:

Comunicación audiovisual	1
Tecnoloxías da información e da comunicación.	2
Emprendemento.	3
Educación cívica.	4
Prevenición da violencia.	5
Educación e seguridade viaria.	6
Comprensión lectora.	7
Expresión oral e escrita.	8

Relación entre os elementos transversais e os estándares de aprendizaxe nos que se traballan.

CURSO	NIVEL	1	2	3	4	5	6	7	8
1º	ESO	Todos os do bloque 2	EPVAB2.1.3	EPVAB1.2.1	EPVAB1.5.1	EPVAB1.3.1	EPVAB1.7.3	EPVAB1.3.1	EPVAB1.3.1
			EPVAB2.2.2	EPVAB1.4.2	EPVAB1.7.2	EPVAB1.4.3		EPVAB1.4.1	EPVAB1.4.1
			EPVAB2.5.2	EPVAB1.4.3	EPVAB1.7.5	EPVAB1.7.3		EPVAB1.7.1	EPVAB1.7.1
			EPVAB3.3.1	EPVAB1.6.1	EPVAB1.7.6			EPVAB2.1.1	EPVAB2.1.1
				EPVAB3.5.1	EPVAB1.7.7			EPVAB2.1.2	EPVAB2.1.2
				EPVAB3.10.2	EPVAB2.4.1			EPVAB2.2.1	EPVAB2.2.1
				EPVAB3.14.1				EPVAB2.3.1	EPVAB2.3.1
				EPVAB2.5.1	EPVAB2.5.				

CURSO	NIVEL	1	2	3	4	5	6	7	8
3º	ESO	Todos os do bloque 2	EPVAB2.3.1	EPVAB1.1.2	EPVAB1.4.2	EPVAB1.1.1	EPVAB1.1.1	EPVAB1.5.1	
			EPVAB2.6.2	EPVAB1.2.1	EPVAB1.5.6	EPVAB1.3.1	EPVAB1.3.1	EPVAB2.4.1	
			EPVAB2.11.1	EPVAB1.4.1	EPVAB1.5.7	EPVAB1.5.2	EPVAB1.5.2	EPVAB2.5.1	
			EPVAB3.8.1	EPVAB1.4.3	EPVAB2.2.1	EPVAB1.5.4	EPVAB1.5.4	EPVAB2.6.1	
				EPVAB3.5.5	EPVAB2.8.1			EPVAB2.7.1	
	EPVAB3.6.1				EPVAB2.9.1				
						EPVAB3.1.1			

CURSO	NIVEL	1	2	3	4	5	6	7	8
4º	ESO	Todos os do bloque 4	EPVAB1.3.2	EPVAB1.3.1		EPVAB1.1.1		Todos	Todos
			EPVAB3.3.4	EPVAB1.3.2		EPVAB1.4.1			
			EPVAB4.1.1	EPVAB1.4.1		EPVAB1.5.2			
			EPVAB4.2.1	EPVAB1.5.1		EPVAB3.1.1			
			EPVAB4.2.2	EPVAB1.5.2		EPVAB3.3.5			
			EPVAB4.2.3	EPVAB3.1.1					
			EPVAB4.3.1	EPVAB3.2.1					
			EPVAB4.3.2	EPVAB3.3.1					
			EPVAB4.4.1	EPVAB3.3.2					
				EPVAB3.3.3					
				EPVAB3.3.4					
				EPVAB3.3.5					
				EPVAB4.1.2					
				EPVAB4.2.1					
				EPVAB4.2.2					
				EPVAB4.2.3					
				EPVAB4.3.1					
	EPVAB4.3.2								
	EPVAB4.3.3								
	EPVAB4.4.1								

18 - Actividades complementarias e extraescolares

As actividades non poden precisarse no momento da elaboración desta programación pois dependen de que se concrete a oferta por parte das entidades que as xestionan ou que a temática sexa axeitada para desenvolver os estándares de aprendizaxe.

19 - Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da propia programación

Neste apartado preténdese promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e o desenvolvemento da programación didáctica. Empregarase unha ferramenta para a avaliación da programación didáctica no seu conxunto; esta pódese realizar ao final de cada trimestre, para así poder recoller as melloras no seguinte. Dita ferramenta descríbese a continuación:

ASPECTOS A AVALIAR	A DESTACAR...	A MELLORAR...	PROPOSTAS DE MELLORA PERSOAL
Adecuación da temporalización das unidades didácticas			
Adecuación do desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Adecuación do manexo dos contidos da unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Adecuación das pautas xerais establecidas para a avaliación continua: probas, traballos, etc.			
Estratexias metodolóxicas seleccionadas.			
Adecuación da secuencia de traballo na aula			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			
Atención á diversidade			

Interdisciplinarietà			
----------------------	--	--	--

20 - Acci3ns de contribuci3n ao proxecto lector

Para o fomento da lectura e escritura e da compresi3n lectora realizaranse actividades recollidas no Proxecto lector do IES de Mugarodos e adaptadas aos contidos da materia. As actividades poden variar en funci3n do curso ou para unha mellor atenci3n 3 diversidade. Entre outras realizaranse as seguintes actividades:

- Asunci3n da proposta de modelo para o alumnado de elaboraci3n de traballos escritos recollidas no Proxecto lector.
- Lectura analítica e crítica dos textos propios de cada materia.
- Intervenci3ns sobre o vocabulario específico da temática a tratar.
- Uso de lecturas complementarias extraídas de distintas fontes como prensa, revistas, páxinas web, etc. para reforzar coñecementos adquiridos.
- Lectura e posta en com3n das respostas do alumnado 3s cuesti3ns propostas, co obxectivo de provocar reflexi3n sobre as soluci3ns aportadas.
- Participaci3n na hora de ler.

21 - Acci3ns de contribuci3n ao proxecto TIC

- Adquisici3n de informaci3n (internet, enciclopedias electr3nicas, ...).
- Tratamento da informaci3n: elaboraci3n de memorias, realizaci3n de debuxos, esquemas, planos, etc.
- Creaci3n de materiais.

22 - Acci3ns de contribuci3n ao plan de convivencia

Ademais de colaborar no que a nivel de centro se solicite, as normas e fomento dos valores de convivencia forman parte da esencia mesma da nosa labor docente. As dinámicas de grupo, o método de resoluci3n de problemas son principios metodol3xicos que nos son propios.; así como os contidos transversais que van parellos 3 resto dos contidos das materias.

23 – Informaci3n as familias.

As programacións expoñeranse publicamente tanto na páxina web do centro como dentro da aula.

Asemade utilizo Abalar, correo electrónico, teléfono e axenda do alumnado e Edixgal en 1º de ESO.

A miña hora de atención as familias é os Martes as 10.45 h.